

§ 2

Delegationsbeslut - Yttrande angående remiss om SOU 2023-103, Areella näringar vid vatten

2024/262

Beslut

att översända yttrandet till Regeringskansliet

Synpunkter

Undantag från strandskyddsbestämmelserna för vattenbruk

Miljöförbundet ser att kombinationen av undantaget och sänkningen av inkomstkravet medför en möjlig stor ökning av vattenbruk längs kusterna, vilket kan förväntas ge konsekvenser för strandskyddets syften, dessa utvecklas nedan.

Oklart hur allmänhetens tillträde påverkas av vattenbruk

I fråga om övriga, redan befintliga undantag, vet vi att påverkan på allmänhetens tillträde är begränsat. Längs jordbruksmark finns kantzoner och diken som kan beträdas även om det finns växande gröda. För betesmarker finns regler om stängselgenombrott som säkerställer allmänhetens tillträde. Skogsbruket påverkar inte heller allmänhetens tillträde till strandområden i någon större omfattning. Hur allmänhetens tillträde kommer att påverkas av vattenbruk är däremot mer oklart och något som behöver utredas vidare innan ett generellt undantag kan införas. För vattenbruk kommer den allra största delen av verksamhetsområdena att ligga i strandskyddat område.

I utredningen nämns att vattenbruken fortsatt kommer att regleras av annan prövning, såsom miljöprövning. I miljöprövning prövas dock inte frågan om allmänhetens tillträde till allemansrättsligt tillgängliga platser. I miljöprövning prövas om rådighet finns över området och lokaliseringen prövas utifrån andra sakägares intressen och verksamhetens miljöeffekter. Allmänhetens intresse av att utnyttja ett strandområde är troligen omöjligt att hantera i en miljöprövning med tanke på hur praxis ser ut gällande vilka som har rätt att överklaga beslut.

Oklart om tillräcklig prövning kommer att göras för att kunna säkerställa att miljö kvalitetsnormer och vattenkvalité inte påverkas negativt

Den möjliga ökande mängden vattenbruk kan förväntas ha ekologiska effekter på våra vattensystem. Effekterna kommer i många fall vara diffusa och först möjliga att konstatera i efterhand. Det finns också risk att etablering sker i ekologiskt känsliga områden som grunda havsvikar. Sådana områden är av stor betydelse för fortplantning

§ 2

av fisk, näringsreduktion, siktdjup och vattenkvalité. De samhällsekonomiska värdena av sådana fungerande kan på sikt vida överstiga de enskilda intäkter som enskilda vattenbruk kan bidra med. Risker för ovan får ses som överhängande om den utredning avseende prövningsnivåer och prövningsinstanser för vattenbruk realiserar i lagstiftningen.

Nytt särskilt skäl för småskaliga förvärvsverksamheter på landsbygden

Tanken är att det ska vara möjligt att bevilja dispens utifrån det föreslagna särskilda skälet under förutsättning att ett antal rekvisit är uppfyllda. Rekvisiten ska vara kumulativa. Miljöförbundet gör bedömningen att det föreslagna särskilda skälet är överflödigt. Möjlighet att ge dispens för verksamheter finns redan idag inom begreppet LIS, 7 kap. 18 d miljöbalken. Detta utvecklas i utredningen på sida 31-32. LIS-förfarandet förutsätter dock att områdena är utpekade i översiktsplan samt att nödvändiga utredningar utförts eller utförs. En annan skillnad är att LIS inte är aktuellt längs vissa kust- och skärgårdsområden där exploateringstrycket är högt. Dispens enligt LIS-skälet bedöms även möjligt för småskaliga förvärvsverksamheter.

Miljöförbundets uppfattning är att möjligheten att bevara sjöar och strandområden i orört skick bör fortsatt kunna styras genom kommunens översiktsplanering i LIS-förfarandet. Vidare bedömer miljöförbundet att det saknas motivering till att varför det bör öppnas upp möjlighet för verksamheter längs kust- och skärgårdsområden som idag inte kan omfattas av LIS.

Funktionskravet och omsättningskravet kopplat till undantagen

I utredningen framgår ett antal vägledande domar som rör funktionskravet. Ändringarna som föreslås bedömer Miljöförbundet i huvudsak enbart göra lag av redan befintlig praxis. Miljöförbundet bedömer att ett lämpligare förfarande är att förtydliga praxis i en uppdaterad vägledning, handbok från Naturvårdsverket istället för att ändra laglydelsen. Ändring av laglydelsen, även om ändringen i sig är tydlig, innebär att ny praxis och tolkningar behöver arbetas fram. Nuvarande lydelse är inte otydlig med att det behöver finnas en funktion med placeringen inom strandskydd.

I 7 kap 16 § miljöbalken som rör undantag för de areella näringarna föreslås ändring som innebär att omsättningskravet, omfattningen på näringen, specificeras. Detta utvecklas i utredningens sjätte kapitel. Miljöförbundet delar utredningens slutsatser att det finns ett behov att förtydliga omsättningskravet i undantagsregeln och att föreslagen lydelse är lämplig. Vidare bedöms de förtydligande i sjätte kapitlet utgöra en mer rättssäker grund för tillsyn och prövning än nuvarande praxis.

Ärendets bakgrund och handläggning

Karlshamns kommun har berett Miljöförbundet Blekinge Väst tillfälle att yttra sig över SOU 2023-103, Areella näringar vid vatten.

§ 2

I handläggningen av detta ärende har Daniel Karlsson och Stefan Hüllert från Miljöförbundet Blekinge Väst deltagit.

Beslutsunderlag

Betänkandet Areella näringar vid vatten (SOU 2023:103).

Genom kommunstyrelsens beslut, enligt gällande delegationsordning, har styrelsen delegerat sin beslutanderätt.

Ärendegrupp och benämning i kommunstyrelsens delegationsordning

G07 Miljöärenden

Avge yttrande i mål och ärenden enligt miljöbalken och övrig miljörettslig reglering

På kommunstyrelsens vägnar

Delegat: Caroline Person

Hållbarhetsutvecklare

Beslutet skickas till

Regeringskansliet, 103 33, Stockholm

Kommunstyrelsen för redovisning av delegationsbeslut